

Finansklagenemnda Person

Avgjørelse FinKN-2020-182

19.3.2020

Storebrand Livsforsikring AS

Livsforsikring/uføredekninger/pensjon

Arbeidskonflikt – permisjon/sluttvederlag – ufør ved fratredelse – forsikringssum.

Klager ble sykmeldt i april 2015. Hun fikk avslag på søknad om AAP i april 2016 som følge av at hennes depresjon var situasjonsbetinget og ikke oppfylte kriteriene for en depresjonsdiagnose. Klager fikk deretter innvilget ulønnet permisjon av arbeidsgiver frem til og med desember 2016. I forbindelse med fratredelsen fikk hun tilbud om fortsettelsesforsikring, varsel om utmelding av forsikringsordningen og et betydelig sluttvederlag. Klager ble sykmeldt i februar 2017 og fremmet krav om uføreerstatning i april 2017. Selskapet avsto kravet under henvisning til at forsikringstilfellet inntraff etter at hun ble utmeldt av forsikringsordningen. Klager bestred at hun skulle vært meldt ut, da hun måtte anses som ufør ved utmeldingen. Etter en konkret vurdering konkluderte nemnda med at klager måtte anses som arbeidsfør etter vilkårene ved utmeldingen og at hun dermed ikke var omfattet av forsikringen, da forsikringstilfellet inntraff i 2018. Selskapet ble gitt medhold.

Saksfremstilling

Klager (f. 1971) ble sykmeldt 29.4.15.

Av legeerklæring ved arbeidsuførhet 9.9.15 var hennes hoveddiagnose psykisk ubalanse reaksjon IKA, og bidiagnose depresjon mild. Fra legeerklæringen siteres videre:

Pas har vært i en arbeidskonflikt med ledelsen i (arbeidsgiver) over noe tid. ... Pas har gått inn en depresjonslignende tilstand der hun er nedstemt, har lite initiativ, dårlig konsentrasjon, tretthet, nedsatt tempo.

Det vil være aktuelt for pasienten å få hjelp av (oppfølgingsenhet) for å finne en annen egnet jobb. For tiden er hun ikke klar for det, men regner med at hun blir det ila 1-2 måneder. Samme informasjon fremgår av legeerklæring ved arbeidsuførhet 2.2.16. Av legeerklæringen fremgår videre: "*det går mot å søke aap*". Maks dato for sykepenger var 26.4.16.

Søknad om AAP ble avslått av Nav 25.4.16. Fra vedtaket fremgikk bl.a.:

NAV ... vurderer at konfliktsituasjonen du står i er til hinder for at kan nyttiggjøre deg videre arbeidsretta tiltak. Arbeidskonflikten er et forhold mellom arbeidstaker og arbeidsgiver, som må løses på arbeidsplassen, før NAV kan bistå med noen av sine øvrige virkemidler.

... Vi har vurdert at du har nedsatt arbeidsevne. Etter vår vurdering er arbeidsevnen – og funksjonsevnen din nedsatt som følge av sykdom utløst og opprettholdt av en arbeidskonflikt, ...

Psykologspesialist M. skrev 27.4.16 til Nav:

Bekrefter at (klager) er i gang med behandling ... på bakgrunn av psykiske reaksjoner etter langvarig arbeidskonflikt. Hun oppfyller kriteriene for F.43.21. Vedvarende depressiv reaksjon. Depresjonen fremstår som situasjonsbetinget, og oppfyller ikke kriteriene for en egen depresjonsdiagnose. Hun er motivert for et nytt arbeidsforhold når nåværende konflikt er avklart.

Klager fikk innvilget ulønnet permisjon av arbeidsgiver i perioden 28.4 – 31.12.16. Selskapet mottok varsel fra arbeidsgiver om "*annen sykdom*" i oktober 2016. Selskapet innhentet deretter Nav dokumenter.

Klager inngikk også fratreddesavtale med arbeidsgiver 16.11.16. Hun fikk da et betydelig skattepliktig sluttvederlag (ca. to årslønner). Tilbud om fortsettelsesforsikring ble sendt klager 7.12.16, og av informasjonen fremgikk bl.a. at hun ble utmeldt av forsikringsordningen ved fratreddelsen. Det siteres ellers fra informasjonen klager mottok ved avslutningen av arbeidsforholdet:

... Ansatte som slutter i selskapet og som er helt eller delvis ertersufør (for eksempel sykmeldt eller mottar en uføretytelse slik som arbeidsavklaringspenger fra NAV) blir allikevel stående i personalforsikringens uføredekning ... frem til uføregraden er varig fastsatt eller du er friskmeldt ...

Om fortsettelsesforsikringen fremgikk bl.a.:

... For ansatte som er helt eller delvis ertersufør er retten begrenset til å kjøpe en tilsvarende dødsrisikoforsikring ... På det tidspunkt du eventuelt blir friskmeldt har du igjen retten til å kjøpe tilsvarende uføreforsikring. ...

Det ble ikke inngått avtale om fortsettelsesforsikring.

Den 19.4.17 fremmet klager krav om uføreerstatning, og oppga "*Psyisk depresjon, som er gått over til fysisk kvalme, sliten, magevondt, utmattelse og tretthet*" som årsak til uførheten.

Av innhentet oversikt fra Nav fremgikk følgende sykemeldingsperioder:

29.4.15 – 25.5.15 (Ryggsmerter lumbal/slapphet/tretthet)
26.05.2015 – 23.06.2015 (Ryggsmerter lumbal/slapphet/tretthet/psyisk ubalanse)
24.06.2015 – 18.08.2015 (Som over)
19.08.2015 – 16.09.2015 (Som over)
15.09.2015 – 15.10.2015 (Som over)
...
14.02.2017 – 14.03.2017 (Diagnose: Depresjon mild, bidiagnose: Myalgi)
15.03.2017 – 26.04.2017 (Diagnose som over)
27.04.2017 – 30.06.2017 (Diagnose som over)

Saken ble forelagt selskapets hovedlege (ukjent dato), som bemerket:

Det synes ut fra legeerklæringen klart at hun ikke har noen reell diagnose – ingen definert psykiatrisk sykdom, men en reaktiv depresjon som helt klart synes sekundært til en arbeidskonflikt. Således er min konklusjon at hun helt klart ikke er arbeidsufør pga. sykdom, men pga. en betydelig arbeidskonflikt.

Selskapet avsto fremsatt krav på uføreerstatning 21.8.17 og 24.10.17 og begrunnet avslaget dels med at klager ikke kunne anses som ufør etter vilkårene og dels med at klager ifølge arbeidsgiver var friskmeldt på det tidspunkt arbeidsforholdet opphørte 31.12.16.

Etter at klager 16.11.18 fikk innvilget 100 % uføretrygd fra Nav med virkning fra 1.12.18, fremmet klager på ny krav om uføreerstatning. Hun oppga at Navs uføretidspunkt var april 2015.

Selskapet fastholdt sitt avslag 7.12.18 og begrunnet nå avslaget også med at forsikringstilfellet ikke hadde inntruffet i forsikringstiden. Under klagebehandlingen har klager også innhentet uttalelse fra sin fastlege datert 29.8.19, hvor det fremgår:

Bekrefter herved at ovenfor nevnte person har vært sammenhengende sykmeldt fra 19.4.15-3.12.17. Hun fikk innvilget avklaringspenger og hadde det i perioden 4.12.17-1.12.18. Fra 1.12.18 har hun hatt uføretrygd. Hun har hatt sykemeldinger for ryggmerter, slapphet/tretthet, myalgi, depresjon, artrose og fibromyalgi. Hun fikk diagnosen fibromyalgi høsten 2017. Diagnosene slapphet, myalgi, depresjon har sammenheng med fibromyalgi, men hun var ikke diagnostisert med det i starten av sykeperioden.

Under klagebehandlingen har selskapet opplyst (fremgår etter nettsøk) at klager i perioden fra 2011 til august 2017 har drevet barnehage på hjemstedet, samt at hun har annonsert med cateringvirksomhet på Facebook. Til disse opplysningene hadde klager 21.8.19 følgende merknader:

At jeg var deleier i en barnehage f.o.m 01.01.2011 – til den ble nedlagt 31.07.2017. Jfr lovverket er det ikke ulovlig og være deleier i ett foretak selv om man er sykemeldt, går på aap eller er 100 % ufør. NAV oppfordrer til at t.o.m 100% uføre skal prøve å jobbe litt. Jeg ... jobbe ikke i Barnehagen men var deleier og sto som administrativ leder. Alt ansvaret var delegert ned til Pedagogisk leder og de andre deleierne. Jeg har hatt catering firma f.o.m 01.05.2014 – 30.04.2019, men ikke aktivt. De siste årene har det ikke vært aktivitet pga min helse har blitt stadig forværret slette jeg dette i vår. Jeg har lagt ut bilder av mat når jeg har laget noe til familien ved bursdager, og NAV veileder oppfordret meg til å prøve å jobbe litt med det jeg syntes var gøy, for kanskje å bedre helsen min litt. ...

Mht. klagers permisjon og etterlønn, samt manglende Nav ytelser i den aktuelle periode/permisjonstiden, har klager 10.12.19 opplyst:

Viser til brev fra dere ... Der dere etterlyser om uføreytelser fra nav jeg hadde 18 mnd etterlønn fra (arbeidsgiver), mens jeg var 100% sykemeldt. Så etter de 18 mnd gikk jeg rett på AAP 16102017 ... Da det ikke er lov å både å ha NAV ytelser og etterlønn samtidig. Etterlønnen var jeg ferdig med 15 oktober 2017, å gikk derfor rett på AAP fra 16102017 til innvilgelse av 100% ufør 01122018. Jamfør vedtektene står det sykemeldt å ikke sykepenger, for å få utbet. Så det var (arbeidsgiver) som betalte til jeg gikk over på AAP.

Fra personalvilkår gjeldende fra 1.1.12 siteres:

Definisjoner

1.16 Arbeidsuførhet

Med arbeidsuførhet menes helt eller delvis tap av evnen til inntektsgivende arbeid.

1.17 Erstatning ved arbeidsuførhet

Erstatning ved arbeidsuførhet ytes ved hel eller delvis arbeidsuførhet, jf. punkt 6.3.2. For noen erstatninger ved arbeidsuførhet kreves at uførheten bedømmes å være varig.

5.1 Hva forsikringen dekker

Forsikringen dekker annen sykdom enn yrkessykdom dersom dette er avtalt.

Når det skal avgjøres om det foreligger "annen sykdom enn yrkessykdom", skal det legges til grunn et sykdomsbegrep som er vitenskapelig basert og alminnelig anerkjent i medisinsk praksis.

5.4.2

b) Arbeidsuførhet

Forsikringstilfellet ved arbeidsuførhet inntreffer når:

- forsikrede har vært arbeidsufør som følge av annen sykdom enn yrkessykdom sammenhengende i den tid som er avtalt i forsikringsavtalen, og
- med den uføregrad som ifølge forsikringsavtalen kreves for at erstatning skal utbetales, og
- arbeidsuførheten bedømmes å være varig, dersom dette er et krav i henhold til forsikringsavtalen. Har slik arbeidsuførhet vart sammenhengende i 5 år, anses den som varig, med mindre spesielle forhold tilsier noe annet.

6. Oppgjørsregler ...

6.3.2.2 Fastsettelse av arbeidsmessig uføregrad

Uføregraden blir fastsatt etter forsikredes evne til å utføre inntektsgivende arbeid (inntektsevnen). Ved vurdering av om og i hvilken grad inntektsevnen er varig nedsatt, skal inntektsmulighetene i ethvert arbeid som vedkommende nå kan utføre, sammenliknes med de inntektsmulighetene som vedkommende hadde før sykdommen, skaden eller lytet oppsto.

9.1 Forsikredes uttredelse av forsikringen

9.1.1 Arbeidstakeren trer ut av forsikringen

a) den dag arbeidstakerforholdet opphører, likevel senest den dag som er fastsatt i forsikringsavtalen. ...

Hvis den forsikrede er arbeidsufør i en grad som etter avtalen gir rett til uføreerstatning, kan vedkommende ikke meldes ut av forsikringen før spørsmålet om rett til uføreerstatning er avgjort.

b) den dag arbeidstakeren trer ut av den gruppe forsikringen omfatter.

Av forsikringsbeviset (1.7.15) fremgår ellers at klager må ha vært minst 50 % varig ufør sammenhengende i minst 2 år for å ha krav på uføreerstatning.

Av forsikringsbevis, og for øvrig også av arbeidsgivers informasjonsbrosjyre datert februar 2015, fremgår videre at forsikringssum ved uførhet i utgangspunkter er 22 G ved 100 % uførhet. Det fremgår også av beviset, og informasjonsarket, at det ved klagers død utbetales et barnetillegg. Tilsvarende tillegg er ikke knyttet til uføreerstatningen.

Klage ble innsendt FinKN 26.3.19 og det har i ettertid vært en omfattende korrespondanse mellom partene og FinKN for å avklare faktum.

Sekretariatet vurderte saken 28.1.20.

Klager fremla deretter en legeerklæring datert 4.2.20 av sin fastlege. Fra legeerklæringen siteres:

(Klager) har fått diagnostisert fibromyalgi og artrose. Hun fikk diagnosene i 2017. I årene før dette var hun sykemeldt pga muskelsmerter, tendinitter, depresjon, ryggsmarter og tretthet. Dette er symptomer som henger sammen med fibromyalgien som hun fikk diagnostisert senere.

Klager har i det vesentlige anført at hun oppfyller alle vilkår for uføreerstatning og har vist til at hun har vært 100 % varig sammenhengende ufør fra 26.4.15. Dette fremgår av Navs uføretidspunkt som er april 2015 og av hennes fastleges bekreftelse 29.8.19 på at klager har vært sammenhengende sykemeldt fra april 2015. Klager har ellers anført at det ikke er noe krav etter vilkårene at hun mottar Nav ytelser som følge av uførhet. Det er tilstrekkelig at klager har dokumentert at hun har vært sammenhengende sykemeldt i hele perioden. Klager har også anført at hun var ufør ved avslutningen av arbeidsforholdet og at hun dermed ikke kunne meldes ut av forsikringsdekningen. Dette er også bakgrunnen for at klager ikke tegnet fortsettelsesforsikring. At klager faktisk var ufør ved avslutningen av arbeidsforholdet, sannsynliggjøres også av hennes senere myalgi- og artrose diagnose. Dette er diagnoser/sykdommer som utvikles over tid. For øvrig har klager anført at hun i tillegg til forsikringssummen har krav på barnetillegg. Som støtte for dette har hun vist til arbeidsgivers informasjonsbrosjyre datert februar 2015.

Selskapet har i det vesentlige anført at klager ikke oppfyller vilkårene for uføreerstatning, dvs. at hun i forsikringstiden ikke har vært minst 50 % sammenhengende ufør i to år. Konkret vises det til klagers fastleges erklæringer 9.9.15 og 2.2.16 hvor det fremgår at hennes uførhet er knyttet til en arbeidskonflikt og at det vil være aktuelt for henne å finne en annen jobb. Det samme fremkommer av psykologspesialist Ms uttalelse 27.4.16 og indirekte av Navs avslag på klagers søknad. Også selskapets hovedlege har konkludert med at klagers uførhet er knyttet til en arbeidskonflikt. Selskapet har på denne bakgrunn anført at klager heller ikke er ufør som følge av en sykdom slik begrepet er definert i vilkårene, jf. vilkårenes pkt. 5.1. Selskapet har videre anført at hun i henhold til vilkårene må anses som arbeidsfør når klager avsluttet arbeidsforhold 31.12.16 og at et eventuelt forsikringstilfelle som inntreffer ved innvilgelse av uføretrygd fra Nav i 2018 er utenfor forsikringstiden. Det vises til klagers sluttavtale med arbeidsgiver og til sluttvederlag hun da mottok. For øvrig har selskapet vist til forsikringsbeviset, og arbeidsgivers informasjonsbrosjyre, hvor det fremgår at barnetillegg ikke kommer i tillegg til forsikringssum for uførhet/annen sykdom.

Finansklagenemnda Persons begrunnelse

Saken gjelder om vilkårene for uføreerstatning, slik disse fremgår av forsikringsavtalen er oppfylt.

Følgende hitsettes fra vilkårspkt. 5.4.2:

b) Arbeidsuførhet

Forsikringstilfellet ved arbeidsuførhet inntreffer når:

- forsikrede har vært arbeidsufør som følge av annen sykdom enn yrkessykdom sammenhengende i den tid som er avtalt i forsikringsavtalen, og
- med den uføregrad som ifølge forsikringsavtalen kreves for at erstatning skal utbetales, og
- arbeidsuførheten bedømmes å være varig, dersom dette er et krav i henhold til forsikringsavtalen. Har slik arbeidsuførhet vart sammenhengende i 5 år, anses den som varig, med mindre spesielle forhold tilsier noe annet.

Det følger av forsikringsbeviset (1.7.15) at klager må ha vært minst 50 % varig ufør sammenhengende i minst 2 år for å ha krav på uføreerstatning. Utbetaling forutsetter at vilkårene er oppfylt.

Nemnda tar først stilling til om klager var omfattet av forsikringsdekningen, da vilkårenes varighetskrav var oppfylt i 2018.

Klagers sykemelding i perioden april 2015 til april 2016 skyldtes en arbeidskonflikt. Samtlige legeerklæringer, inkludert fastlegens vurdering, viser at klager på dette tidspunktet ikke ble ansett som varig ufør grunnet sykdom. Klager fikk avslag på søknad om AAP med samme begrunnelse. Nemnda er enig med selskapet i at klagers sykemelding i denne perioden ikke skyldes en sykdom som omfattes av vilkårenes "sykdomsbegrep", jf. vilkårenes pkt. 5.1.

Klager inngikk avtale om permisjon med arbeidsgiver i perioden april 2016 til 31.12.16. Den 16.11.16 inngikk klager en avtale med arbeidsgiver om fratreddelse 31.12.16, samtidig som klager skulle få et betydelig skattepliktig engangsvederlag. Etterlønnen skulle ifølge klager selv dekke inntekt frem til hun mottok AAP 16.10.17. Klager anfører like fullt at hun må ansees som ufør i hele permisjonsperioden.

7.12.16 fikk klager tilsendt informasjon om muligheten for å tegne fortsettelsesforsikring, det følger av informasjonsskrivet at selskapet da opplyste at personalforsikringen ville opphøre ved fratreddelse hos arbeidsgiver. Klager har ikke tegnet fortsettelsesforsikring og oppgir at dette skyldtes at hun var ervervsufør på dette tidspunkt, jf. varsel til selskapet om " annen sykdom" i oktober 2016.

Nemnda kan ikke se at det ved fratreddelsen forelå dokumentasjon på at klager var ufør i samsvar med vilkårene, jf. vilkårenes "sykdomsbegrep", samt det faktum at hun ikke mottok uføreytelser fra Nav. Første sykemelding etter fratreddelsen er datert i 2017 og gjelder for perioden fra 14.2.17. Diagnosen var oppgitt til mild depresjon, myalgi var oppgitt som bidiagnose. Navs uføretidspunkt har ingen selvstendig betydning i forhold til spørsmålet om klager etter vilkårene må anses som ufør ved fratreddelsen 31.12.16. Nemnda kan heller ikke se at de i ettertid fremlagte erklæringer datert hhv. 29.8.19 og 4.2.20 fra klagers fastlege, innhentet i forbindelse med tvistesaken, dokumenterer at hun må anses som ufør etter vilkårene på det tidspunkt forsikringsdekningen opphørte. Nemnda kan vanskelig se at klager, som valgte å inngå en avtale om permisjon, og senere avtale om fratreddelse med sluttvederlag, samtidig kan anses som ufør etter vilkårene i den samme perioden.

Slik saken er opplyst kan ikke nemnda se at det foreligger dokumentasjon forut for utmelding av forsikringsordningen som viser at klager måtte anses som ufør etter vilkårene på dette

tidspunktet. Utmeldingen fremstår således som korrekt. Dette innebærer at klager ikke lenger var omfattet av forsikringsdekningen på det tidspunkt hun ble varig ufør i 2018, og kravet på uføreerstatning kan ikke føre frem.

Finansklagenemnda Persons konklusjon

Selskapet gis medhold.

Ved behandlingen deltok Kaja de Vibe Malling (leder), Gro Farestedt (selskapsrepresentant), Tonje Giertsen (selskapsrepresentant), Paal Bjønness (forbrukerrepresentant) og Ingrid Sande Kvålen (forbrukerrepresentant).